

Kehitysinsinööri Jarmo Linjama
Kulutuksen ja tuotannon keskus

27.9.2022

SYKE/2022/1731

Eduskunnan Talousvaliokunta

Viite: Lausuntopyyntö 13.9.2022

Asiantuntijalausuntopyyntö: UJ 19/2022 vp - U 26/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi rakennusten energiatehokkuudesta (uudelleenlaadittu)

Suomen ympäristökeskuksen kirjallinen asiantuntijalausunto

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Suomen ympäristökeskukselta (SYKE) lausuntoa koskien Euroopan parlamentin ja neuvoston ehdotusta uudelleen laadituksi direktiiviksi rakennusten energiatehokkuudesta. Lausuntopyyntö koskee ainoastaan rakennusten energiatehokkuusdirektiiviin lisättävää ehdotusta aurinkoenergian käytön edistämisestä rakennuksissa (uusi artikla 9a), joka on kokonaisuudessaan alla:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki uudet rakennukset suunnitellaan siten, että optimoidaan niiden aurinkoenergian tuotantopotentiaali sijaintipaikan aurinkosäteilyn mukaan, mikä mahdollistaa aurinkoteknologioiden myöhemmän asentamisen kustannustehokkaasti. Jäsenvaltioiden on varmistettava soveltuvien aurinkoenergiajärjestelmien käyttöönotto

- a) 31 päivään joulukuuta 2026 mennessä kaikissa uusissa julkisissa ja kaupallisissa rakennuksissa, joiden hyötypinta-ala on yli 250 neliömetriä;
- b) 31 päivään joulukuuta 2027 mennessä kaikissa olemassa olevissa julkisissa ja kaupallisissa rakennuksissa, joiden hyötypinta-ala on yli 250 neliömetriä; ja
- c) 31 päivään joulukuuta 2029 mennessä kaikissa uusissa asuinrakennuksissa.

Jäsenvaltioiden on määriteltävä ja asetettava julkisesti saataville kansallisella tasolla perusteet näiden velvoitteiden käytännön täytäntöönpanolle ja tietyntyyppisille rakennuksille myönnettäville mahdollisille vapautuksille aurinkoenergiajärjestelmien arvioidun teknisen ja taloudellisen potentiaalin ja tämän velvoitteen piiriin kuuluvien rakennusten ominaisuuksien mukaisesti.”

SYKE kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu kantanaan seuraavaa.

REPowerEU suunnitelman tavoitteena on katkaista mahdollisimman pian riippuvuus fossiilisten polttoaineiden tuonnista Venäjältä sekä nopeuttaa siirtymää puhtaaseen energiaan. Artiklan 9a ehdotus aurinkoenergian tuotannon lisäämisestä on hyvä ja kannatettava. Aurinkoenergian lisääminen edesauttaa hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista vuoteen 2035 mennessä.

Uusien rakennusten suunnittelu siten, että jo suunnitteluvaiheessa huomioidaan aurinkoenergian maksimaalinen hyödyntäminen, on kannatettavaa. Artikla on hyvä, koska se velvoittaa optimoimaan aurinkoenergian (tulevan) käytön nimenomaan kyseisen rakennuspaikan olosuhteiden mukaan. Samoin on tärkeää, että ei määritellä, onko kyse aurinkosähköstä vai -lämmöstä.

Artiklan sanamuodosta saattaa saada käsityksen, että aurinkoenergian optimointi olisi jatkossa keskeisin kaikkien uusien rakennusten suunnitteluperiaate. Kuitenkin rakennuksen muotoon sekä sijoitteluun ja massoitteeluun tontilla vaikuttavat monet, keskenään osin ristiriitaiset asiat. Sanamuodon pitäisi olla sellainen, että se ei nosta aurinkoenergian optimointia tärkeimmäksi periaatteeksi, mutta velvoittaa optimoimaan aurinkoenergian (tulevan) käytön mahdollisuudet kyseisen rakennuspaikan olosuhteet ja rakennuksen muut vaatimukset huomioiden.

Aurinkoenergian hyödyntämisen määrääminen pakolliseksi kaikkiin uusiin julkisiin ja kaupallisiin rakennuksiin on kannatettava asia. Uudet julkiset ja kaupalliset rakennukset pystytään lähes aina suunnittelemaan siten, että niissä voidaan kustannustehokkaasti hyödyntää aurinkoenergiaa. Aikataulu (31.12.2026) saattaa osan rakennuksia osalta olla tiukahko, sillä tuolloin käyttöön otettavien rakennusten suunnittelu voi jo nyt olla käynnissä.

SYKE ei kannata sitä, että aurinkoenergian hyödyntäminen määrättäisiin pakolliseksi myös kaikkiin olemassa oleviin julkisiin ja kaupallisiin rakennuksiin. Rakennus saattaa olla jo elinkaarensa loppuvaiheessa, jolloin aurinkoenergiaan investointi ei ole perusteltua. Yritys saattaa olla myös sellaisessa tilanteessa, että aurinkoenergiainvestointiin ei riitä rahaa. Sen sijaan olisi tärkeää, että kaikkien isompien perusparannusten yhteydessä määrättäisiin aurinkoenergian käyttöönotto pakolliseksi, mikäli se rakenteellisesti ja taloudellisesti on perusteltua.

Syke ei myöskään kannata kategorista määräystä aurinkovoimasta kaikkiin uusiin asuinrakennuksiin. Kaikissa asuinrakennuksissa ei ole mahdollista kustannustehokkaasti hyödyntää aurinkoenergiaa. Aurinkopaneelit ja osin aurinkokeräimetkin valmistetaan materiaaleista, joita ei ole rajattomasti saatavilla. Luonnonvarojen riittävyyden kannalta on tärkeää, että valmistetut aurinkopaneelit ja -keräimet sijoitetaan sellaisiin paikkoihin ja rakennuksiin, että ne tuottavat aurinkoenergiaa hyvällä hyötysuhteella. Kategorinen pakko saattaa johtaa osin tehottomiin investointeihin ja pahentaa materiaalipulaa sekä markkinoiden ylikuumenemista entisestään.